

The background of the slide is a soft-focus photograph of a garden. In the upper left, a butterfly with orange and black wings is perched on a yellow flower. In the lower right, another butterfly with black and white wings is in flight. The background is filled with green foliage and yellow flowers, creating a warm and natural atmosphere.

Dvanáct ověřených metod kolegiální spolupráce

Anna Babanová, Irena Havlíčková, Daniela
Růžicková, Irena Smetáčková

Co nás čeká?

- Seznámení s obsahem příručky a ukázky jejího praktického využití ve výuce.
- Průvodkyně webinářem jsou tentokrát: dvě účastnice projektu a dvě autorky publikace Dvanáct ověřených metod pro rozvoj kolegiální spolupráce.

Vznik příručky

1 + 1
8 x 2

Dva roky
Situace z
praxe

Inspirace
zahraničím

Hledání
odpovědí

Kdo se ptá,
ten se
dozví...

Objev
zajímavostí

Expertní tým
= příručka

*Příručka o kolegiální
spolupráci vznikala
kolegiální spoluprací.*

Organizace podílející se na vzniku příručky

Gender Studies, o.p.s.

Nezisková organizace, informační, konzultační a vzdělávací centrum v otázkách vztahů mužů a žen a jejich postavení ve společnosti, rovné příležitosti na pracovním trhu, ve vzdělávání, genderové stereotypy a jejich dopady, knihovna zaměřená na téma rovných příležitostí, feminismu.

<http://genderstudies.cz/>

<http://www.feminismus.cz/>

<https://www.facebook.com/GenderStudiesPraha/>

Organizace podílející se na vzniku příručky

Step by Step ČR

Nezisková organizace, součást mezinárodní sítě, rozvoj programu Začít spolu, podpora profesního a osobnostního rozvoje pedagogů a pedagožek, podpora inkluzivního vzdělávání a zapojování rodičů a širší komunity do vzdělávání.

<https://zacitspolu.eu/>

www.facebook.com/zacit.spolu

Jak na kolegiální podporu?

OBSAH	1
JAK JE ÚČEBNÍ OBSAH	1
JAK JE ÚČEBNÍ OBSAH	2
JAK JE ÚČEBNÍ OBSAH	3
JAK JE ÚČEBNÍ OBSAH	4

1	JAK JAKO UČITELE A UČITELKY PŘEMÝŠLÍME O DĚTECH
---	---

2	JAK JAKO UČITELE A UČITELKY PŘEMÝŠLÍME O DĚTECH
---	---

2	JAKÉ UČEBNÍ OBSAHY DĚTEM NABÍZÍME
---	-----------------------------------

3	JAK JAKO UČITELE A UČITELKY PŘEMÝŠLÍME O DĚTECH
---	---

4	JAK JAKO UČITELE A UČITELKY PŘEMÝŠLÍME O DĚTECH
---	---

3.3	JAK REFLEKTOVAT CIZÍ (I SVOU) PRÁCI?
-----	--------------------------------------

4	JAK DĚTI KOMUNIKUJÍ MEZI SEBOU
---	--------------------------------

3	JAK KOMUNIKUJEME S DĚTI
---	-------------------------

3.3	JAK REFLEKTOVAT CIZÍ (I SVOU) PRÁCI?
-----	--------------------------------------

4	JAK DĚTI KOMUNIKUJÍ MEZI SEBOU
---	--------------------------------

3	JAK KOMUNIKUJEME S DĚTI
---	-------------------------

1

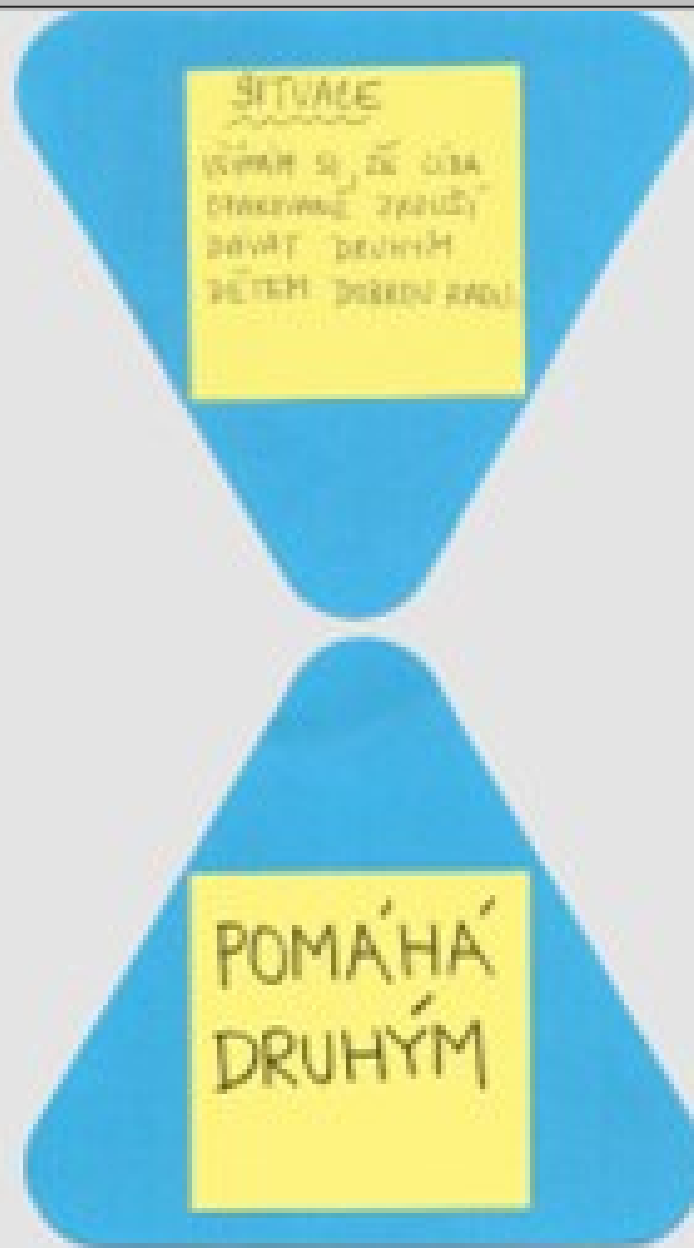
JAK JAKO UČITELÉ A UČITELKY PŘEMÝŠLÍME O DĚTECH

V Úvodní kapitole se budeme zabývat tím, jak naše představy o dětech ovlivňují náš vztah k nim. Do jaké míry umíme skutečně oceňovat rozmanitost a do jaké míry na konkrétní děti nahlížíme skrze předsudky spojované se škatulkou, do které je zařazujeme například na základě původu, pohlaví, rodinného zázemí či prospěchu?

Konkrétně představíme tyto tři vyzkoušené způsoby kolegiální podpory: Analýzu učitelských preferencí zaměřenou na vyjasnění vztahu mezi jedním vyučujícím a dětmi, se kterými učitel/učitelka vstupuje do pravidelné interakce, třífázovou reflexi Tři Z, kterou využijeme k monitorování vztahů mezi dětmi jedné třídy a všemi vyučujícími a vychovateli, kteří v ní působí, a metodu Skupinové reflexe Wanda, zaměřenou na řešení neočekávaných problémových situací.

1.1	Které děti podvědomě zvýhodňujeme a které přehlízíme?	→ Analýza učitelských preferencí	12
1.2	Jak a proč porovnávat pedagogické zkušenosti jiných vyučujících a vychovatelů?	→ Tři Z	20
1.3	Jak si s ostatními kolegy a kolegyněmi promluvit o problematických situacích z naší praxe?	→ Skupinová reflexe Wanda	22

Analýza učitelských preferencí, str. 12

2

JAKÉ UČEBNÍ OBSAHY DĚTEM NABÍZÍME

V této kapitole se budeme zabývat tím, do jaké míry nám výukové materiály, které jako učitelky a učitelé používáme, umožňují ukazovat dětem, že rovnost mezi ženami a muži je důležitý pilíř naší demokracie.

Ukážeme si, jak reflektovat genderovou zatíženost, která je reálným problémem mnoha současných učebnic. Nabídneme Pět klíčů k posuzování obsahu učebnic z hlediska genderu. V aktivitě Vymysleme jména pro postavy v novém filmu naznačíme, jak je možné o problematice genderových stereotypů hovořit s dětmi. Představíme několik možností, jak si všimnout genderu a obohacovat náš pedagogický přístup o genderově citlivou perspektivu.

2.1	Je problém, když v učebnicích nevidíme genderové stereotypy?	→ Genderová analýza učebnice	40
2.2	Generické maskulinum všichni běžně používáme. Tak proč se mu vyhýbat?	→ Vymysleme jména pro postavy v novém filmu	66
2.3	Jak vypadá genderově citlivý přístup v praxi?	→ Všimáme si genderu	74

Genderová analýza učebních materiálů, str. 40

3

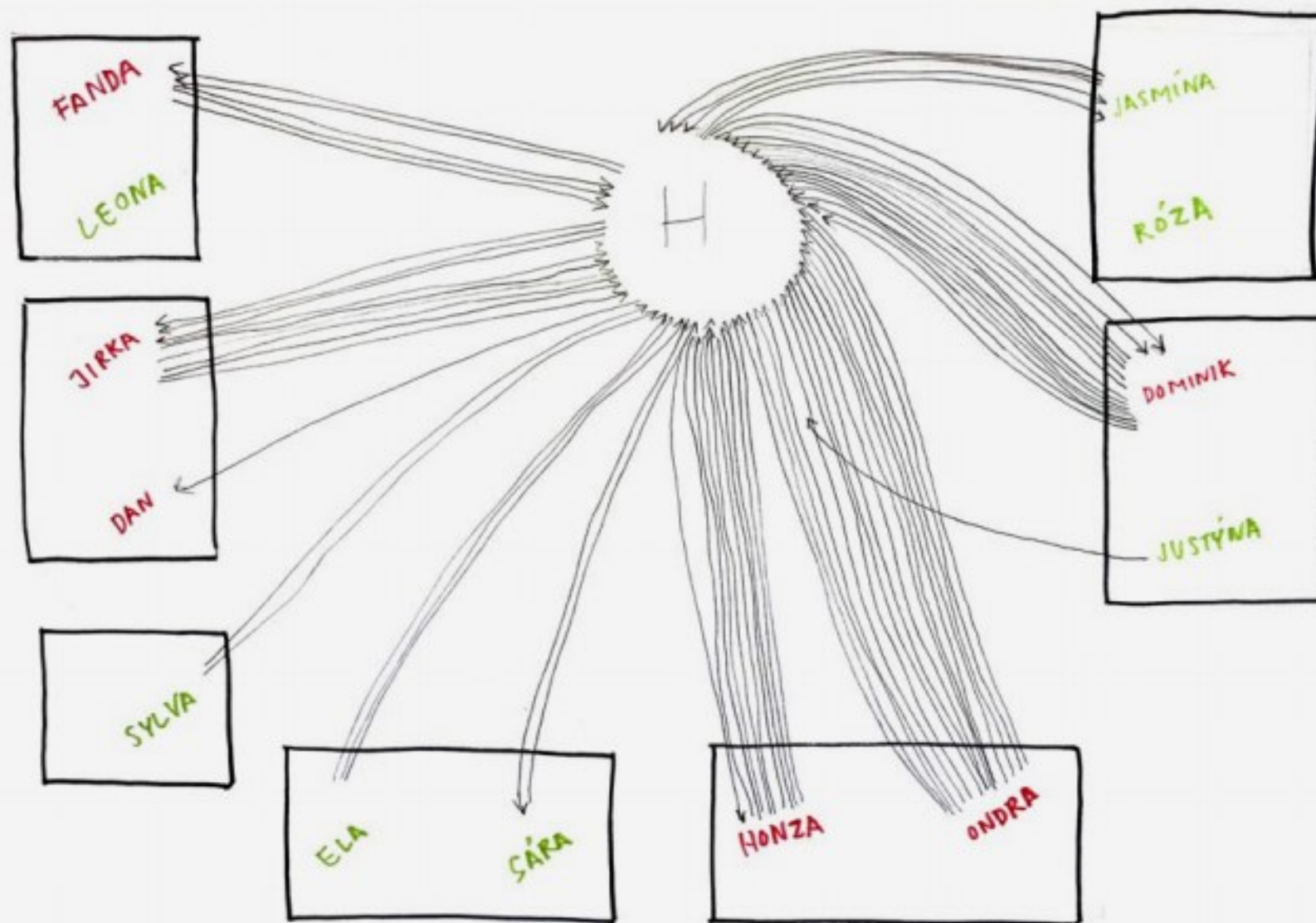
JAK KOMUNIKUJEME S DĚTMI

Ve třetí kapitole se budeme zabývat tím, jak uchopit otázku individualizované komunikace vyučujících s dětmi v běžné frontálně vedené výuce.

Představíme si tyto vyzkoušené způsoby kolegiální podpory: Analýzu interakcí zaměřenou na zachycení dynamiky verbálních interakcí mezi učitelem/ učitelkou a dětmi, videa z výuky s nabídkou strategií, které podporují efektivní komunikaci v rámci frontálně vedené výuky, a Reflektivní metody, které můžeme využít při pozorování.

3.1	Jak reflektovat, které děti se v hodině verbálně zapojují více a které méně?	+ Analýza interakcí	90
3.2	Jak zajistit všem dětem příležitost zapojit se do výuky?	+ Efektivní komunikace ve frontální výuce	98
3.3	Jak reflektovat cizí (i svou) praxi?	+ Reflektivní metody	110

ÚVODNÍ ČÁST, ZADÁVÁNÍ PRÁCE, HODINA MATEMATIKY, 4. TŘÍDA, ÚNOR 2011

Analýza
interakcí,
str. 90

4

JAK DĚTI KOMUNIKUJÍ MEZI SEBOU

V poslední kapitole se budeme zabývat tím, jak se do komunikace mezi dětmi promítají otázky vzájemného respektu a tolerance.

Nabídneme tři konkrétní příklady dobré praxe: jak může k vzájemnému respektu přispět pozorovatelská role dětí při skupinové práci, jak může analýza užívání společných prostor školy zviditelnit, že ne všechna místa pro relaxaci ve škole jsou férově sdílena, a jak přistupovat k reflexi vlastních školních pravidel.

4.1	Jak mohou děti samy posilovat své komunikační kompetence v rámci skupinové práce?	Pozorovatel/ka	122
4.2	Jak odhalit, kdy se děti ve svém volném čase dělí o společné prostory třídy či školy neférovým způsobem?	Analýza užívání společných prostor školy	130
4.3	Jak postupovat, když chceme, aby všechny děti rozuměly pravidlu Respektujeme se navzájem a sdílíme ho?	Reflexe pravidel školy	136

1. třída

2. třída

3. třída

4. třída

Hledání společných pravidel celé školy,
str. 136

Proč kolegiální podpora?

- Na žákovské učení a jeho či její úspěch má ze všech školních vlivů největší dopad kvalita učitelské práce.
 - Nejlepších výsledků dosahují žáci těch učitelů a učitelek, kteří soustavně vyhodnocují dopad svého působení na žákovské učení, kriticky zkoumají důkazy o učení a přizpůsobují další výuku svým zjištěním.
 - Vyučujícím ke zlepšování nejvíce pomáhá společná práce s dalšími vyučujícími týkající se přípravy, realizace i vyhodnocení výuky. Jde o různé formy kolegiální podpory.
- Timperley, H. (2004), Hattie, J. (2012).

Kdo by neznal
nevyžádanou dobrou
radu...

Co mi vlastně říká?

Poskytovat zpětnou
vazbu není jednoduché.

Všímám si/Zajímá mě

S metodou *Všímám si/Zajímá mě* jste se seznámili podrobněji v kapitole 3.2. Zde je metoda využita pro účely pozorování cizí praxe. Její výhodu můžeme spatřovat v podpoře používání popisného jazyka (*Všímám si*) a hledání možností dalšího posunu (*Zajímá mě*). Obě roviny vnímáme pro efektivní kolegiální podporu jako velmi přínosné. Doporučujeme například pro pozorování Videu 2. V tom případě se zaměřte například na využití obláčků se začátky vět v závěrečném kruhu a další momenty podporující aktivní učení dětí, sdílení a reflexi.

VŠÍMÁM SI

.

ZAJÍMÁ MĚ

DESATERO ZPĚTNÉ VAZBY

str. 111

To, co vidíme, je důležité, ale stejně důležité je, jak o tom přemýšlíme.

Cílem pozorování cizí praxe v duchu kolegiální podpory je hledání možností, jak učitelskou praxi společně rozvíjet, nikoliv zhodnotit ji ve smyslu dobré/špatné.

Zaměřme svou pozornost na něco konkrétního, co chceme pozorovat.

Ukázky z výuky – využívání
aktivizačních metod práce,
příručka str. 99 – 105

Sdílená praxe –
ZŠ Škola Můj
Projekt Jižní
Město

(A)Pozorování a kreslení tvarů

<http://bit.do/tvary>

(B)Závěrečný kruh

http://bit.do/zaverecny_kruh

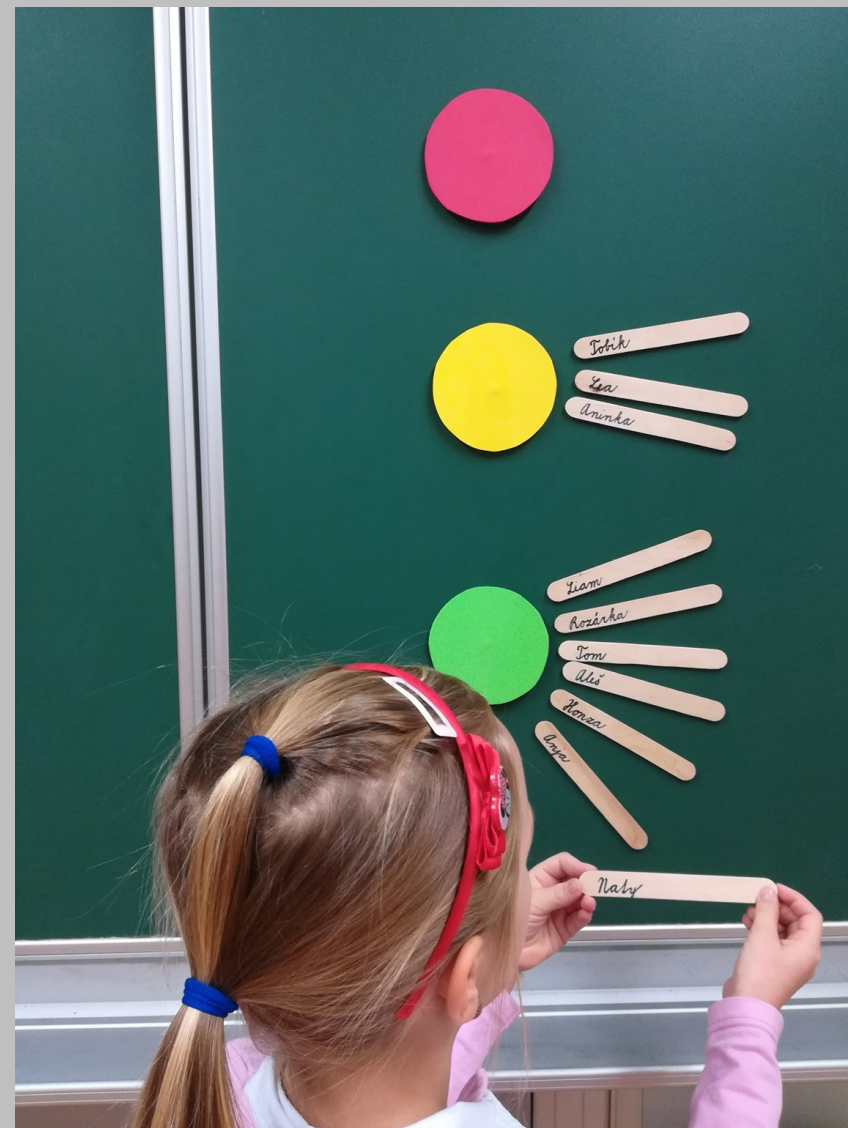
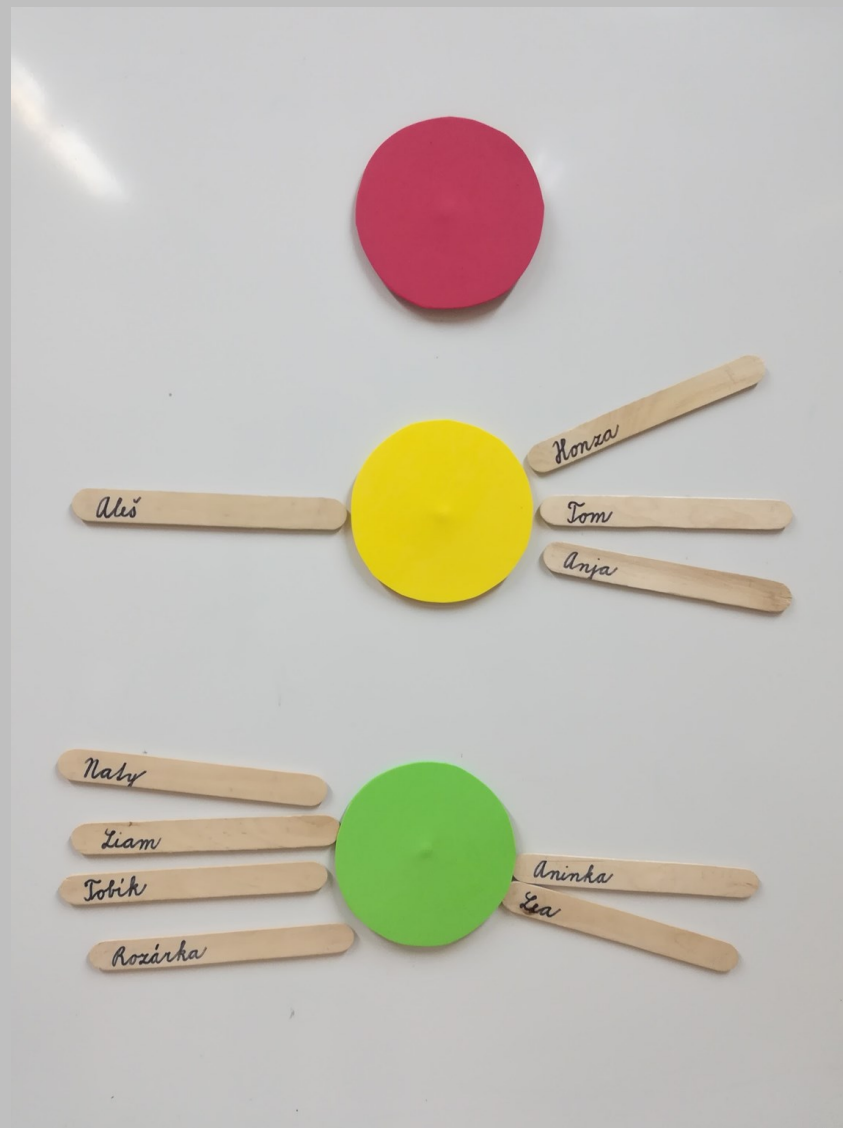
(A)Práce s chybou

http://bit.do/prace_s_chybou

(A)Počítáme obsah ve čtvercové síti

http://bit.do/ctvercova_sit

Semafor

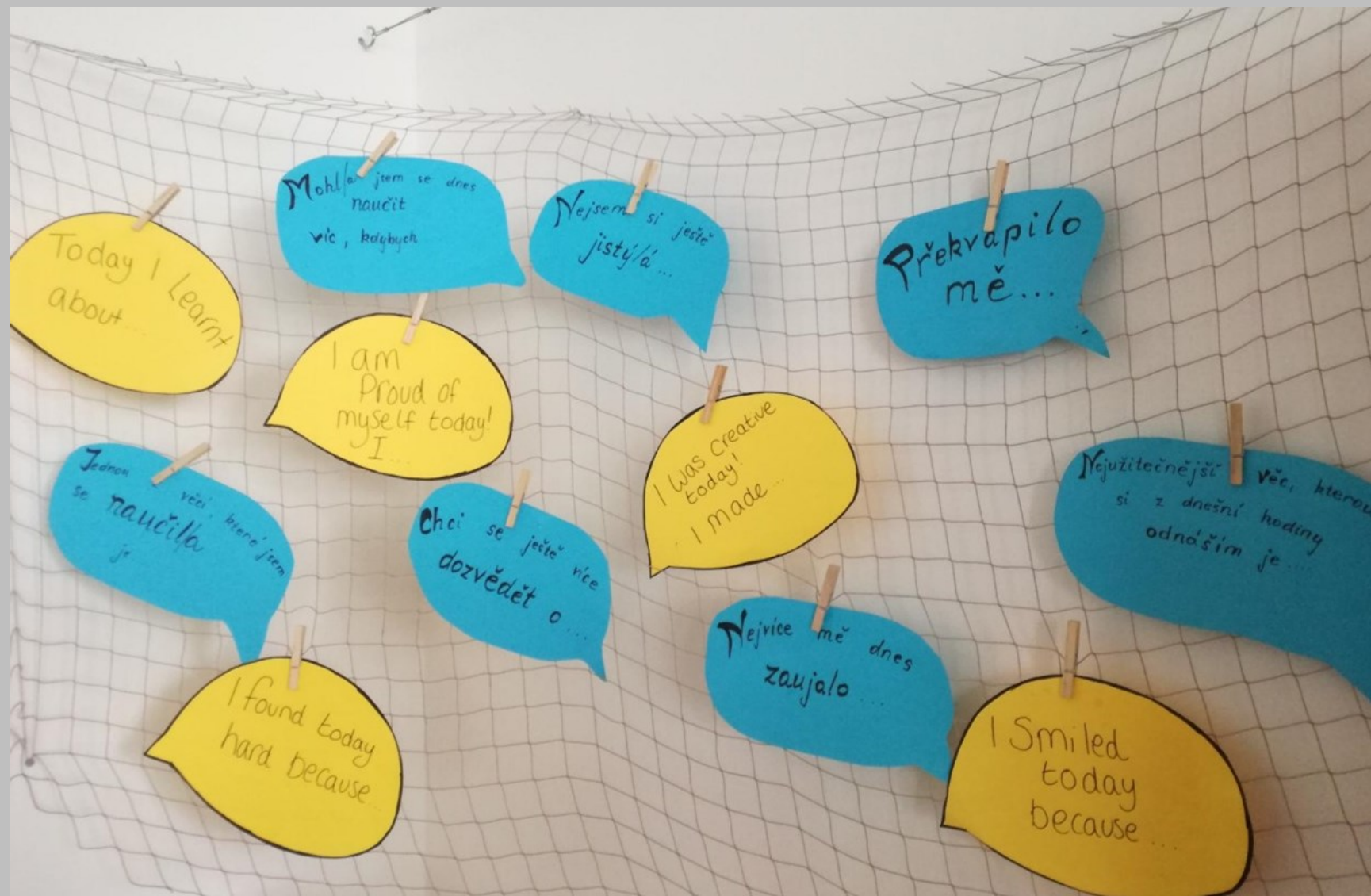

JE MOJE KOMUNIKACE S DĚTMI EFEKTIVNÍ ?

KAPITOLA 3.2

Začátky vět, str. 101

- Konkrétní formulace usnadňující aktivní zapojení dětí do výuky

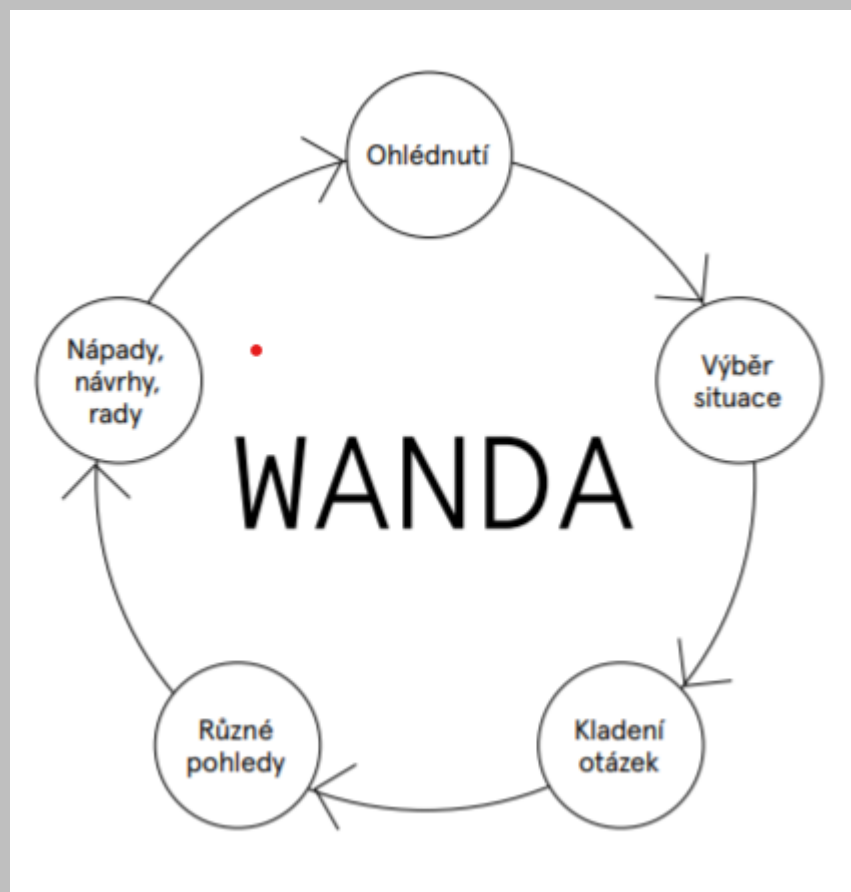
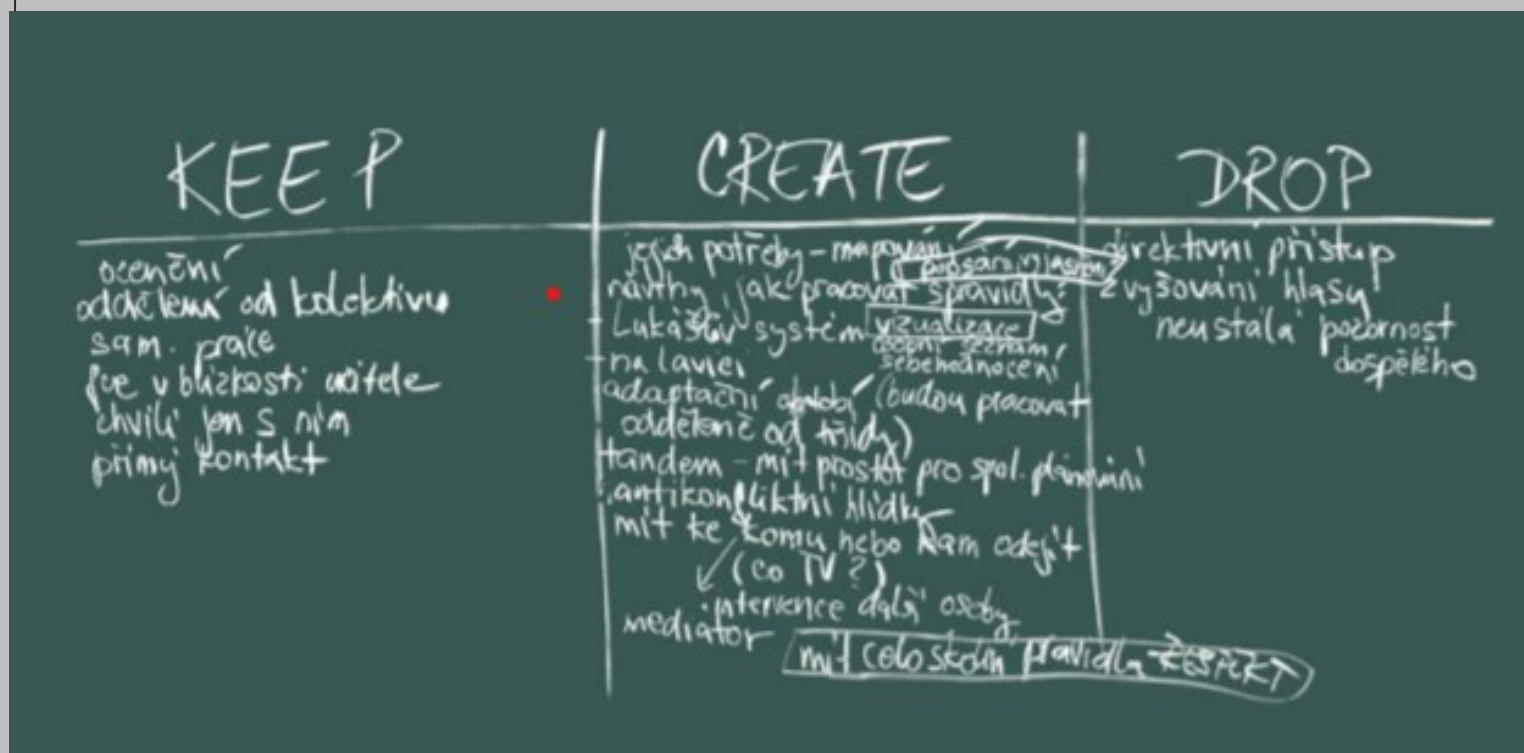

Nejen párová kolegiální spolupráce...

Co dalšího nabízí příručka?

Tři Z, str. 20

Wanda, str. 28

Využiji tuto příručku? A JAK?

Začátky vět

- Budu si ji číst od začátku do konce, dokud...
- Vypíšu si z ní do svého deníku nápady, které ...
- Nalepím si barevná lepítka na oblasti mého zájmu, kterými jsou...
- Vezmu ji s sebou na poradu a náhodně zvolím kapitolu a budu ...
- Jednu metodu po druhé vyzkouším s ...
- Vyberu konkrétní kapitolu a budu se jí zabývat s ...

Závěrečná anketa

- A. Zaujala mě, zkusím se na ní podívat v nejbližší době.
- B. Zaujala mě konkrétní technika, určitě ji vyzkouším.
- C. Už jsem vyzkoušela / četla / ukázala ve škole.
- D. Mám pocit, že doba pro KP v naší škole nenazrála. Nemám s kým sdílet.
- E. Neplánuju s knihou se blíže seznámit.

Zdroje:

Timperley, H. (2004): Teacher professional learning and development. IEA, IBE. Geneva, Switzerland: UNECSO.
Hattie, J. (2012): Visible Learning for Teachers. Maximizing impact on learning. London and New York: Routledge.
Darling – Hammond, L., Richardson, N. (2009): Teacher Learning: What Matters. Educational Leadership (47 – 53), ASCD.

- [http://genderstudies.cz/aktivita/projekt.shtml?cmd\[2828\]=x-2828-2516528](http://genderstudies.cz/aktivita/projekt.shtml?cmd[2828]=x-2828-2516528)
- <https://www.zacitspolu.eu/podpora-skolam/metodicke-materialy-a-publikace/>